

НАПРЯМИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ «СРІБНОЇ ЕКОНОМІКИ» В УКРАЇНІ

Великий сектор економіки, що орієнтується на дорослих і пенсіонерів (зазвичай 50-65+ років) називається «срібна економіка». Включає виробництво, послуги, охорону здоров'я, житло, транспорт, цифрові технології тощо. Станом на 1 січня 2025 р. в Україні налічується 10,3 млн пенсіонерів, з яких близько 2,8 млн продовжують працювати. При цьому середній розмір пенсії працюючих пенсіонерів складає приблизно 6 302 грн. Цифровізація цієї вікової групи стимулює економічну активність, створює попит на нові товари та послуги, а також сприяє соціальній стабільності шляхом зменшення навантаження на державні системи соціального захисту.

За даними опитувань KIPS/UNDP 2024, лише близько 48% літніх людей щоденно користуються Інтернетом, а 31% взагалі не користуються цифровими сервісами. Водночас серед людей похилого віку рівень використання державних е-послуг та додатку «Дія» становить приблизно 26%. [1]

Серед ключових бар'єрів — низький рівень цифрових навичок, відсутність сучасних пристроїв або стабільного інтернет-з'єднання, побоювання щодо безпеки персональних даних, а також обмежена інфраструктура у селах та малих містах. Подолання цих наявних проблем є критичним для ефективного залучення літніх людей у цифрову економіку.

Фактично відомо, що приблизно 48% людей після 60 користуються інтернетом щодня. Також можна зазначити, що 26% використовували держпослуги (e-services) у 2024 Також опитування говорить про те, що мінімум 50% пенсіонерів мають доступ до смартфона або іншого інтернет-пристрою. [1]

Український уряд користуючись досвідом розвинутих країн робив перші кроки в напрямку цифровізації людей похилого віку. У лютому 2022 року Президент анонсував програму безкоштовних смартфонів і пільгового інтернету для вакцинованих громадян 60+, мета — прискорити «державу в смартфоні» та забезпечити ріст економіки залучивши цю аудиторію до нових послуг та товарів. Програма «eСмартфон» мала на меті забезпечити літніх людей смартфонами та доступом до інтернету, проте через вторгнення ця програма не була реалізована.

Аналітичні дослідження ASEAN/Asia-Pacific прогнозує ринок в трильйонах доларів у 2020-х підкреслюється, що майбутні «срібні споживачі» будуть більш освічені, забезпечені та технологічно підковані. [2] Тому ми пропонуємо структуровані напрями цифровізації «срібної економіки» для подальшого державного регулювання та пошуків зростання економіки.

Табл. 1

Напрямок	Зміст
Онлайн-сервіси та управління фінансами	- Е-пункти виплат і пенсійні сервіси з push-сповіщеннями - Мобільний банкінг та спрощені платіжні рішення - Спрощений e-commerce із каталогами та підтримкою для пенсіонерів
Охорона здоров'я та догляд	- Е-пункти виплат і пенсійні сервіси з push-сповіщеннями - Мобільний банкінг та спрощені платіжні рішення - Спрощений e-commerce із каталогами та підтримкою для пенсіонерів
Цифрова грамотність	- Програми цифрової грамотності - Техпідтримка «на лінії»

Ми пропонуємо для успішної цифровізації слід сегментувати аудиторію на активні 60–69 років та старші активні користувачі 70+, розробляти доступні UX-інтерфейси, поєднувати офлайн- та онлайн-навчання, а також пропонувати гнучкі моделі оплати (підписки, пакетні продажі пристрій + інтернет + навчання). Такі заходи дозволяють підвищити цифрову активність пенсіонерів та розширити ринок послуг для «срібної економіки».

Перелік посилань:

1. Opinions and Views of the Population of Ukraine on State Electronic Services 2024. Regional Thematic Research. Market Dateline - November 2023. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2025-01/undp-ua-e-services-use-2024-eng.pdf>
2. Health Care Facilities & Services: Top Buys Target Price. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://research.rhbtradesmart.com/sites/default/files/attachments/2023-11/reg_ageing_asean_thematic_research_20231108_rhb.pdf?utm_source=chatgpt.com
3. Чалюк, Ю. (2023). СРІБНА ЕКОНОМІКА: ДЕМОГРАФІЧНІ ЗМІНИ ТА ЕКОНОМІЧНІ МОЖЛИВОСТІ. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки», (1 (107), 50-59. <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2023-1-7>